**Speech loco-burgemeester Arjen van Drunen tijdens**
**Bredase Veteranendag 2026, 12 juni, Witte Anjerperk, Park Valkenberg**

Hallo allemaal, in het bijzonder onze veteranen en familieleden,

Wat goed dat u hier bent, bij ons Witte Anjerperk.
Een plek in park Valkenberg die staat voor erkenning, waardering en verbondenheid.

Dit perkje is aangelegd ter ere van de viering van 80 jaar vrijheid. Inmiddels is hier een mooie traditie ontstaan om stil te staan bij de inzet van onze veteranen; Bredanaars, Polen en KNIL-militairen. Vandaag doen we dat tijdens de Bredase Veteranendag.

Breda telt in totaal zo'n duizend veteranen. Mannen en vrouwen die zich hebben ingezet voor onze vrede en veiligheid. Vaak ver van huis en met gevaar voor eigen leven. Deze plek geeft die inzet een zichtbaar en blijvend gezicht. Een plek om samen te komen, te herdenken en te reflecteren. En ook om nieuwe generaties bewust te maken van wat vrijheid betekent. En *opdat wij niet vergeten.*

Veteranen – zoals u hier vandaag aanwezig – namen verantwoordelijkheid op momenten dat vrede en veiligheid onder druk stonden. U weet als geen ander hoe kostbaar vrede, vrijheid en daarmee veiligheid zijn. En hoe kwetsbaar! Vrede en vrijheid zijn dan ook niet vanzelfsprekend. Toen niet, nu niet en helaas in de toekomst ook niet.

Dat besef is misschien wel actueler dan ooit.
We zien oorlog in Oekraïne.
Conflicten in het Midden-Oosten.
We zien een wereld waarin verhoudingen verschuiven en zekerheden afnemen.
Waarin polarisatie vecht om voorrang en waarin respect voor elkaar soms ver te zoeken is.
Zelfs in de digitale wereld zien we nieuwe dreigingen, met aanvallen op onze infrastructuur.

Maar we weten ook: vrede, vrijheid en veiligheid verdwijnen niet van het ene op het andere moment. Ze raken langzaam in het gedrang.
Door kleine verschuivingen.
Door woorden die verharden.
Door tegenstellingen die groeien.
Door respect dat onder druk komt te staan.

Juist daarom moeten we blijven vertellen over de geschiedenis. Niet als iets van vroeger. Maar als iets dat ons helpt te leren van het verleden, het heden beter te begrijpen en verantwoordelijkheid te nemen voor de toekomst.

Kort geleden stonden we stil bij 4 en 5 mei. We herdachten de slachtoffers van de oorlog. En vierden de vrijheid. Twee momenten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Momenten die ook weer laten zien dat vrijheid en vrede nooit vanzelfsprekend zijn. Maar ook dat ze altijd de moeite waard zijn om voor te blijven vechten. U heeft dat gedaan, waarvoor we u altijd dankbaar blijven. En vandaag, tijdens de Bredase Veteranendag, nog een beetje meer.

Want vrede vraagt onderhoud.
Vrijheid vraagt inzet.
En soms ook moed.
Moed om op te staan.
Moed om keuzes te maken.
Moed om verantwoordelijkheid te dragen.

Dat is wat u heeft gedaan. En precies daarom is deze dag niet alleen een moment van terugkijken, maar ook een dag om lessen te leren en te herhalen.

Zo stellen we ons in Breda de vraag wat vrede vandaag de dag betekent. En wat veiligheid van ons vraagt in het hier en nu. Bijvoorbeeld voor hoe we omgaan met mensen die zijn gevlucht voor oorlog en geweld. Voor hen is onveiligheid geen abstract begrip, maar dagelijkse realiteit.

Als stad kunnen we de wereldproblemen niet oplossen. Maar we kunnen en willen onze ogen er ook niet voor sluiten. En we kunnen laten zien waar we voor staan: voor respect, voor menselijkheid en voor verantwoordelijkheid.

*Breda brengt het samen.*
En Breda stáát ook samen.

Ik zie dat hier vandaag weer letterlijk gebeuren. In de verhalen die we elkaar vertellen en in de ontmoetingen die we met elkaar hebben. En in het feit dat we hier samen staan; veteranen, familieleden, inwoners, jong en oud.

Want vrede begint niet op het wereldtoneel.
Vrede begint hier.
In hoe we met elkaar omgaan.
In hoe we luisteren.
In hoe we verantwoordelijkheid nemen voor elkaar.

Beste veteranen,

U heeft laten zien wat verantwoordelijkheid nemen betekent.
U heeft laten zien dat vrede en veiligheid inzet vragen én offers vergen.

Daarvoor wil ik u, namens heel Breda, wederom bedanken.
Uw inzet is van blijvende waarde voor onze vrijheid, voor onze vrede en voor onze veiligheid. En voor het besef dat dit nooit vanzelfsprekend was, is of zal worden.

Datzelfde geldt voor onze democratie en rechtsstaat.
Ook die staan onder druk. We zien hoe snel democratische waarden kunnen afbrokkelen en hoe kwetsbaar onze verdedigingslinies zijn.

Daarom vragen ook democratie en rechtsstaat om voortdurende inzet. Het opbouwen ervan kost tijd, het afbreken gaat snel. Anders gezegd: het komt te voet en gaat te paard. Het beschermen van onze democratie en rechtsstaat, is dan ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid die wilskracht, moed en doorzettingsvermogen vraagt.

Precies wat eerder aan onze veteranen is gevraagd, die vaak onder de zwaarste omstandigheden, hebben bijgedragen aan vrede en veiligheid.

Tegelijkertijd weten we dat de waardering daarvoor niet altijd vanzelfsprekend is geweest. Zeker niet voor de Molukse KNIL-militairen, die na hun komst naar Nederland te maken kregen met een kille ontvangst en gebrek aan erkenning.

Dat kunnen we niet ongedaan maken. Maar we kunnen wel leren van het verleden, en ruimte geven aan hun verhaal. En dat verhaal blijven doorvertellen voor huidige en volgende generaties.

En dat is precies wat we hier – bij het Wiite Anjerperk – doen. We koesteren wat zij – en u – hebben gedaan voor onze vrede en vrijheid.

Als Bredase gemeenschap koesteren wij ook de inzet van onze Poolse bevrijders. De 1e Poolse Pantserdivisie van generaal Maczek gaf Breda op 29 oktober 1944 onze vrijheid terug. Dat zorgt voor een onlosmakelijke band en tegelijkertijd een eeuwigdurende dankbaarheid. Daarom noemen we ons met trots de meest Poolse stad van Nederland.

Veteranendag is ook een dag *opdat wij niet vergeten*.
Een dag om te leren en te eren. En tenslotte een dag om ten volle te beseffen dat vrede vraagt om verbinding. Want, wanneer we samen optrekken, kunnen we een vuist maken tegen polarisatie, tegen respectloosheid en tegen conflict. Samen staan we sterk. Verbinding is geen toverwoord, maar ik ben er wel van overtuigd dat we met verbinding muren kunnen afbreken en bruggen kunnen bouwen.

Ik wens u allemaal een gedenkwaardig mooie Bredase Veteranendag, omringd door gelijkgestemden.

Dank u wel voor uw aandacht.